

ИГОР РОСОХОВАТСКИ БЕЛИТЕ ЗВЕРОВЕ

Превод от руски: Александра Каназирска, 1983

chitanka.info

На Семьон му се стори, че зад храстите се мярна сянка. Чу се трясък. Той измъкна пистолета.

Бяла тясна муцуна с дълги мустаци. Червеникави немигащи очи се спряха върху него. Любопитството в очите на звяра се смени с жаждата за плът, той сякаш мислено се облизваше. Семьон чакаше от тъмната паст да се изтръгне ликуващ рев... Но бялата муцуна внезапно се стопи във въздуха. Миражът се разсея...

— Какво беше това? — запита Тим.

В такива случаи той обичаше да пита. Понякога здравата го притискаше с въпросите си и тогава Семьон предпочиташе да се отърве, като отвърне на въпроса с въпрос:

— Ти видя ли?

— Видях как ти се прицели.

— Предай да пуснат сонда към нас. За сигурност. За по-голяма сигурност.

Тим включи предавателя и след няколко минути се свърза с кораба.

— Ще се връщаме ли вече? — попита Тим.

— Нека поогледаме района. За да не трябва да идваме пак.

Семьон включи електронния разузнавач, погледна екрана, свери го с картата и бавно започна да обикаля скалите.

Червените светлини танцуваха по неравната почва, изпълвайки околността със странни блясъци. Над храстите летяха огромни облаци от насекоми — единствените живи същества, останали на планетата. Всички други, включително и разумните, бяха унищожени от белите зверове, за които със суеверен ужас се разказваше в записките, написани със синьо и оранжево багрило върху една подобна на груб лен материя. Почти два месеца изгубиха участниците в експедицията, за да дешифрират тия записки. Изучиха езика на аборигените и разбраха, че това е един вече мъртъв език, защото народът, който го е говорел, е престанал да съществува.

Семьон спря и протегна ръка. Тим проследи посоката и забеляза отвор на пещера. Върху камъка със синьо бяха нарисувани кръг и стрелка.

— Канят ни — рече Семьон. — Почакай тук. — Той се приведе и се вмъкна в пещерата. След малко Тим чу гласа му: — Влизай!

Пещерата беше просторна. През тесния процеп на свода проникваха разсеяни лъчи и караха мокрите камъни да проблясват. В дъното имаше груби нарове, а до тях издялана на ръка маса. Върху нея Семьон разгърна намерения тук свитък, изпъстрен със сини знаци. Наведе се над него и се взря. После се обърна към Тим.

— Тук е било последното убежище на учения. Той е оставил послание за нас.

— За нас ли?

— Ами да. Защото никой друг не го е чел. Впрочем той не е знаел за нас, но е предполагал, че с него умира последният жител на планетата. И затова...

— Тогава за кого е писал? — попита Тим.

Ехото от гласа му като прилеп се блъсна в свода на пещерата и изплашено се върна обратно...

ПЪРВА ЗАПИСКА

„Ние оградихме града с тройна стена. Отначало аз и колегите ми не вярвахме в измислиците на чафхите за дяволската хитрост на белите зверове. Заради упоритите слухове допуснахме, че те добре са се приспособили към нашата планета. Но това съвсем не означава, че са равни по разум дори на чафхите. Страхувахме се от зъбите и ноктите им повече, отколкото от хитростта им.

По това време вече знаехме, че белите зверове се хвърлят върху жертвите си винаги отзад и впиват зъби във вратовете им. Нападат мълчаливо и чак когато достигнат целта си, издават кратък писък. Онези, които са го чували дори от разстояние, твърдят, че е по-ужасен от най-ужасния рев. Той се присънва нощем на хората и ги кара да хукват по улиците в див страх. И рано или късно ги причаква бяло гъвкаво тяло с тясна озъбена муцуна. И вече не те, а други чуват краткия писък, който вледенява кръвта.

Кога са се появили на нашата планета белите зверове? Летописите нищо не споменават за тях. Наистина историците намираха сведения за различни чудовища, но

при грижливо изучаване се разбираше, че не става дума за тях. Наричат ги още «небесни зверове». Това второ название ме интересува. Откъде се е появило и защо? Изострена фантазия на мистиците? Зла умисъл на жреците, за да изплашат непокорните? Или в него се крие някакво сведение?

В трудовете на историка Ертаун се натъкнах на записани от него разкази на ловци от племето чафхи. На чафхите, както се знае, не бива да се вярва особено. Но все пак казаното беше любопитно:

Четирима ловци скитали по хълмовете край езерото Лани и уж видели как от небето се появило нажежено кълбо. То паднало на брега на езерото в блатото. На мястото се издигнал стълб от пара, раздало се силно свистене.

Ловците паднали наземи и закрили очи. Когато свистенето стихнало, се осмелили да идат по-близо и видели, че по кълбото се появили пукнатини.

Изпратили един от ловците да намери вожда. Но и той не успял да обясни появата на «небесния дар». И просто заповядал да отнесат кълбото в свещената гора.

А след няколко дни по време на молитвеното шествие из Свещената гора видели белите зверове. Чафхите твърдят, че тогава зверовете били съвсем мънички, събирали се в шепа. Жрецът ги обявил за свещени. И отнесъл едно от тях в храма. Хранил го от ръката си и зверчето бързо се привързало към него. Дотърчавало, щом го повика, разбирало някои думи. И растяло, превръщайки се в послушен звяр-пазач. Веднъж дори спасило свещените храмови таблички от крадец. В това време жрецът бил в градината. Чул сърцераздирателен вопъл и побързал към храма. Крадецът лежал с лице към пода. На гърба му седял белият звяр и се облизвал. От прегризания тил на крадеца течала струйка кръв.

Според твърденията на жреца оттогава зверът започнал да расте особено бързо. Скоро стигнал до кръста

му. Останал си все тъй послушен, но жрецът, кой знае защо, се стараел да не се обръща с гръб към животното.

Веднъж намерили в храма мъртвия жрец. На тила му имало рана.

Зверът изчезнал...

Това са, както твърди историкът Ертаун, първите сведения за белите зверове.

Реших да проверя твърденията му. Най-напред трябваше да събера и систематизирам показанията на очевидци. Но събитията се развиваха твърде бързо — не сварих да завърша работата си преди тях. Белите зверове започнаха да се появяват навсякъде — по пътища и селища. Те вече нападаха цели групи хора.

Включиха ме в правителствената комисия. Сбогувах се с малкия и жена ми и заминах за района, където бяха регистрирани няколко такива нападения. Съпровождаха ни стотина войници и водачи-ловци.

Скоро водачите откриха леговището на белите зверове и устройоха хайка. Можях с очите си да се убедя, че слуховете за неуязвимостта и хитростта на зверовете са силно преувеличени. Наистина самката се опита да отвлече вниманието на ловците от леговището, но така постъпват и другите животни. Успях да донеса едно от малките й у дома. За изводите на комисията доложих пред събранието на жреците, а те ги оповестиха на народа. Паниката малко утихна.

О, ако можех да предвидя бъдещето!“

— Ами ако това не са били зверове? — прошепна Тим.

— А какво друго? — невинно попита Семьон.

— Той пише „небесни“ и потвърждава, че са се появили от космически апарат — внимателно започна Тим, заблуден от тона на другаря си. — Освен тях в апарата не е имало други същества. Значи сами са управлявали кораба. И съдбоносната грешка е, че са ги взели за зверове.

— Нима? Юнак, как така се досети?

— Ти сам неведнъж си казвал, че не бива просто да се отхвърля дори най-невероятната хипотеза... — обидено възрази Тим.

— Вярно. — Семьон се усмихна и кимна доброжелателно. Тъмните му очи посветляха.

„Колко прилича на знаменития си брат — помисли Тим. — Също тъй блестящ, неуязвим и безжалостно насмешлив.“

Той не би се удивил толкова, ако знаеше, че в тази минута и Семьон си спомни за Евгений.

„Тогавата ми каза: «Аз отдавна се отучих да греша, братко. Изводът може да бъде само един». И си отиде, без дори да ме погледне... Тогавата пристигна Валя...“

ВТОРА ЗАПИСКА

„Нарекох бялото зверче Горкия. Защото изглеждаше толкова нещастно отначало. Горкия тихо скимтеше и буташе розовото си носле в стеничките на своя докутийка. Естествено най-много му се радваше малкият ми син Гуруу. Само като го видя, и закрепця:

— Ще си играя с него!

— То не е за игра — възразих аз и вече съжалих, че съм му показал животинчето.

Гуруу веднага пусна в ход изпитаното средство — многократно повтаряния през сълзи въпрос «Защо?». И както обикновено, отстъпих.

Гуруу с часове се забавляваше с животинчето, въртеше се около него, размахваше пред муцунката му връвчица и се заливаше от смях, когато Горкия не успяваше да я хване. Ксанда също го харесваше.

Втора майка на Горкия стана дълго влакнестата сулгипа Маса. Тя го ближеше, позволяваше му да си играе с опашката ѝ, да яде от нейната паничка.

Две седмици след като се завърнах от столицата, ме извика върховният жрец Талиу. Въздългото му аскетично лице изглеждаше изтощено.

— Запознах се с отчетите ти. Отдавна се познаваме и аз ти вярвам. Сигурен ли си, че белите зверове не са опасни за хората?

— Във всеки случай по-малко, отколкото ние за тях — отвърнах с усмивка. — Казаха ми, че изпратили два полка в провинция Ема, за да ги изтребят. Вероятно у мен ще остане единственият екземпляр и ще успея да го продам изгодно на Зоологическата градина.

— Писал си, че слуховете за силата и хитростта им са силно преувеличени...

— Трябва ли да вярваме на неграмотни ловци? Чафхите са способни да надрънкат какво ли не, стига да ги слуша някой. Нали ние убихме седем от осемте звяра.

— Тогава чуй ме! Двата полка, за които спомена, са напълно изтребени. Провинцията Ема се е превърнала в пустиня. Унищожени са хората, животните, градините. Горите загиват, защото кората на дърветата е изгризана...

— Верни ли са сведенията? — промълвих аз.

Жрецът небрежно сви рамене. Гледаше ме, сякаш вече съм пред дръвника на палача.

— Може би в бъдеще те очаква наказание. А сега по моя препоръка си включен в групата за разследване. Трябва да се изясни как да се борим с белите зверове. Пригответи се и заминавай при жреца Сандуу.

Върнах се в къщи замаян. Колкото и погълнат да бях от мислите си, не можах да не се учудя, че Маса не ме посрещна. Обиколих стаите — нямаше никой... Излязох отново на улицата. Жена ми водеше разплакания Гуруу.

— Какво се е случило?

— Горкия и Маса ги няма от сутринта. Обиколихме навсякъде.

Успокоих малкия, същевременно се стараех да не покажа тревогата си пред Ксанда. Още веднъж прегледахме всички стаи, килера...

— Погледни, какво е това? — внезапно възкликна Ксанда.

На стената в кухнята имаше няколко червени петънца. А по тях — залепнали влакна. Дълги и сиви като козината на Маса... Ксанда взе Гуруу и излезе. Внезапно ми се стори, че нечий поглед е впит в тила ми. Обърнах се рязко и вдигнах поглед. Над шкафа видях две червени светлинни. Очите на Горкия. Извиках го, но той не помръдна. Трябваше да повтора и потрета по-рязко, преди да се опомни и да ме познае. Сякаш излезе от някакво вцепенение, очите му загубиха неподвижността си и пак ме гледаха предано както преди. Извиках Ксанда и Гуруу. Сълзите на малкия веднага пресъхнаха и той радостно пое любимеца си от ръцете ми. Успях да се самоубедея, че просто не съм добре с нервите и Маса ще се намери. Но не се успокоих напълно. Когато Гуруу заяви, че ще вземе Горкия в леглото си, най-решително възразих. Накрая се съгласих да спи на килимчето в детската стая.

Не можах да заспя. Прислушвах се, няколко пъти влизах в стаята на детето... Колкото и леко да стъпвах, Горкия неизменно повдигаше главичка. Най-сетне не издържах и го изнесох с килимчето пред стаята. Едва тогава се успокоих и заспах.

На разсъмване ми се счу гласът на Ксанда. Долових скърцане на вратата на спалнята ѝ. Повиках я тихо, но отговор нямаше. Скърцането се повтори.

— Ксанда, ти ли си? — попитах по-високо.

Станах и се отправих към спалнята на жена ми. Вратата ѝ беше само притворена. Ксанда я нямаше. Без да мога да спра треперенето на ръцете си, запалих светилника. Огледах се. Дали не е отишла при малкия? Спуснах се стремглаво към детската. Пред вратата се спрях, олюлявайки се. По пода се стичаше тъмна струйка...

Викът напираше в пресъхналото ми гърло, но когато бутнах вратата, той замря, сгъсти се и се превърна в твърда буца, която бе невъзможно да преглътна.

Синът ми лежеше в леглото с лице надолу...

Помня, че в тия ужасни минути се боях най-вече да не настъпя тъмната струйка — кръвта на моя Гуруу...

Още дълго не можах да промълвя и дума. Обиколих стаите, търсех Ксанда и се мъчех да не мисля за онова, което съзрях в детската.

Настъпи утрото. Трябваше да се представя на жреца Сандуу. Ще му съобщя случилото се и ще го помоля за отсрочка. Може би някой ще може да ме смени? Ще предам инструментите, ето ги в сандъчето... Отворих го машинално. Инструментите заблестяха. Стори ми се, че по полираната им повърхност се съзират червена петна. Изтрих ги, но те не изчезнаха. Обърнах се рязко. Горкия скочи от масата и с няколко скока изчезна в съседната стая. Коленете ми трепереха. Блъснах резето на вратата и в изнемога се отпуснах на стола.

Трябваше да взема решение, а не можех изобщо да мисля...

Чу се леко изщракване, вратата проскърца. В стаята се плъзна бяло гъвкаво тяло, но аз успях да смъкна оръжието, което висеше на стената.

Всичко се реши за частици от секундата. Ще успее ли той да скочи, преди да дръпна спусъка?

— Горки, Горки, спри! — викнах силно.

Той се сепна за миг и това беше достатъчно. Стоях над трупа му. Не изпитвах нито съжаление, вито страх. Само бях някак слисан. Стори ми се, че през нощта Горкия беше пораснал почти двойно. И през цялото време се питах как е успял да отвори резето на вратата. Нито един звяр не беше способен на такова нещо..."

ТРЕТА ЗАПИСКА

„Заедно с жреца Сандуу и отряд отбрани воини пристигнах на границата на провинция Ема. Разположихме се в малко селище. По пътя бежанци ни разказваха за

нападенията на белите зверове, за техните ужасяващи, подлудяващи писъци. Сега вече не махах пренебрежително с ръка на разказите за поразителната им хитрост. Та нали с очите си видях Горкия...

От местните жители узнахме, че в гората живее глутница бели зверове. Потвърждаваха го изгризаните кори и клони. Изработихме план за действие, разделихме войниците на подгонвачи и стрелци. Биенето на барабаните, тътенът на тръбите и звукът на изстрелите огласиха гората. Но когато затворихме пръстена, в него нямаше нито един бял звяр — ни жив, ни мъртъв... И шестима воители липсваха... Заповядах да изкопаят ями и да зложат капани, поставихме постове, които да се виждат един друг. На сутринта капаните бяха празни, а още трима души изчезнаха...

Използувайки пълномощията си, жрецът Сандуу мобилизира за хайката цялото мъжко население в провинцията. Отрядите заеха набелязаните позиции и започнаха бавно да се придвижват едни срещу други. Беше заповядано да унищожават гъстата растителност, без да жаят ни гори, ни посеви. Е, удаде ви се да убием десетки бели зверове. Но загубихме почти толкова хора... После унищожихме няколко леговища. Не можах да се убедя, че хитростта на тия зверове надминава човешката, но установих, че се размножават с мълниеносна бързина. Всеки три седмици самката е способна да даде приплод от седем до девет малки. И тук се натъкнах на странно явление: всички новородени бяха много мънички, не поголеми от малките на сулгипите. Но само след пет-шест дни някои достигаха големината на възрастните, а други през същото време не наддаваха нито на тегло, нито на ръст. Така бавно отначало растеше и Горкия...

От какво зависеше израстването на белите зверове? Ако успееш да отговоря на този въпрос, може би щях намеря и действен начин за борба..."

ЧЕТВЪРТА ЗАПИСКА

„От отряда ни остана по-малко от една десета. Селищата в провинцията Тупи обезлюдяха. Бягаха цели семейства. Но не всички успяваха да идат далеч. Ако не бяха белите зверове, убиваха ги болестите и гладът.

Жрецът Сандуу ме караше да бързам.

— Още малко и няма да можем да се върнем.

Отвърнах му, че ако не завърша опитите си и не намеря средство за борба, белите зверове ще ни настигнат и в столицата. През тия дни отслабнах толкова, че дрехите ми висяха като на закачалка. Спях не повече от четири часа на денонощие. Главата ми се въртеше, огнени кръгове плуваха пред очите ми. Но спомените ме терзаеха по-малко...

Занесохме четири мънички зверчета в селището и ги затворихме в ограда от преплетени гъсто клони на бодливия храст лих — единственото растение, което белите зверове не ядяха и към което, както успях да установя, избягваха да се доближават. Едното зверче хранехме с кори и листа; другото — с растителна храна и малко месо; на третото давахме само месо, а в оградката на четвъртото, което също хранехме с месо, поставихме и едно якичко малко сулгипче.

Още първия ден бялото зверче се опита да нападне сулгипчето, но не успя да се справи. През нощта два пъти се опита да се прокрадне зад гърба му, но и двата пъти сулгипчето успя да се извърне. Три пъти по-голямо от бялото зверче, сулгипчето се мятеше към оградата, опитвайки се да я прескочи и да се отърве от страшния си съсед, когото можеше да повали с един удар на лапата. На сутринта сулгипчето беше здравата изтощено и изгладняло. Очевидно беше уморено и бялото зверче. То се сви в ъгъла и сякаш заспа. Като го поглеждаше внимателно, сулгипчето

се доближи до паничката. Бавеше се, но миризмата на храна го дразнеше и заставяше да забрави за опасността... Но щом отпусна муцунката си в паничката, към него се метна бяла мълния. Борбата свърши за миг.

На другия ден му пуснахме още две сулгипчета. С тях то се справи много по-бързо и забележимо наддаде на ръст и тегло. Сега беше по-голямо от всяка сулгипа и затова наредих да пуснат в оградата му уйзар. Надявах се да видя схватка. Но за голямо мое удивление свирепият уйзар, който не се бои от човека, се сви в ъгъла, настръхна и заръмжа, без да сваля очи от белия звяр. С него се случи същото, само сега се чу кратък писък — първият за цялото това време. Може би писъкът се появява у белите зверове едва с настъпването на зрелостта? На дежурните войници запушвахме ушите, но аз не можех да си позволя това. Трябваше да слушам тоя писък. От него действително кръвта застиваше.

Уйзарът беше вече мъртъв, но белият звяр продължаваше да виси на трупа му, скърцайки със зъби. Само за денонощие и нещо той се превърна от малко в голям звяр. Само още тънките му лапи го отличаваха от възрастните екземпляри. През това време контролните зверчета, в това число и малкото, което беше на месна храна, но не му позволявахме да ловува, растяха твърде бавно, не по-бързо от малките на сулгипите и уйзарите.

Но защо най-вкусен за тях беше тилът? Дали именно там не се съдържа веществото, което ускорява растежа им?..."

ПЕТА ЗАПИСКА

„Белите зверове се размножават с ужасяваща бързина. Краткият период на бременност и големият

приплод са решаващи фактори. Вече никой от нас не рискува да излиза извън оградата на укреплението.

Нахранихме с тилна част от прясно заклана туша едно от зверчетата. Само за едно денонощие се убедих, моите предположения се потвърдиха. Побързах да докладвам резултатите на жреца Сандуу. Той ме изгледа изпитателно, веждите му се свъсиха.

— Значи ти се убеди? И най-последно можеш да ни посъветваш как да се борим с тях?

Добре разбрах смисъла на неговото «най-последно». Но не се изплаших. Вече не държах на живота си. И отговорих откровено:

— Още не.

Той остро ме изгледа.

— Нима знанията, които доби, са безполезна?

— Безполезна знания няма. Рано или късно те дават плодове.

— «Късно» не ме интересува. Или си решил да оставиш сведенията за белите зверове на потомците?...“

„...— Удивявам се, колко различни станахме — ми каза Евгений. — Но този път ти надмина себе си. Нима Григорий Александрович може да ни служи за пример? Той е стар. Всичко, което е успял да извърши, е в миналото. И просто се бои да не загуби онова, което е добил някога.

Валя го изгледа и страните ѝ заруменяха.

— Не си прав! Той не се обръща назад. Просто препроверява, за да изключи всяка грешка.

— Ученият трябва да умеє да почувствува. Интуицията е удивителен инструмент, когато имаш знания и прозорливост.

— И все пак е рано да се изнесат опитите извън лабораторията! Трябва да се изчака, да се проверят отново резултатите — избързах аз, чувствувайки колко блудкави са твърденията ми. Валя съжалително ме изгледа. Евгений тръсна глава и гъстите черни коси закрива челото му. Той добави:

— *Както казваше Леонардо: «Няма да се обърне назад онзи, който се е устремил към звездите»!*

Валя явно му се любуваше. А той хвърли кос поглед към представителя на Президиума на Академията. Тогава аз казах... Какво казах?...“

Тим се протегна към свитъка. Той не разбираше защо Семьон се бави...

ШЕСТА ЗАПИСКА

„Глутницата бели зверове се появи в околността на столицата. Натиска им не успяха да спрат нито мощните оръдия, нито дълбоките ровове, нито отровните късчета храна, които разхвърляхме навсякъде. Те загиваха с хиляди, но се раждаха стотици хиляди. Нападаха не само самотния пътник, но и големи отряди войници. Завземаха с пристъп села и градове...

Вече писах, че се хранят не само с месо. Те унищожиха запасите от храна, опустошиха полетата, горите. Хората загиваха не само от техните зъби, но и от глад, от болести. Епидемии, за които вече бяхме забравили, сега пламнаха като огън в сухо сено. Предприятията спряха работа. Хората постепенно започнаха да се връщат към първобитния начин на живот, ставаха играчка на стихииите...

Когато експедицията ни се завърна, жреците ме лишиха от званието учен. Но какво значение има сега това? Едно желание ме гложди. За да го удовлетвори, с радост бих пожертвувал остатъка от своя нерадостен живот. Опитвам се да се добера до езерото Лани, където ловците за пръв път забелязали белите зверове, «слезли от небето». Може би ще успея да разгадая тяхната тайна.

По пътя изясних, че там, където расте храстът лих, белите зверове не ходят. И че когато те изядат

растителността в някой район, той бързо гъсто обраства с този храст...”

— Удивителен човек — възкликна Тим, когато завърши четенето на записките. — Ако всички учени бяха тъй страстно отдадени на работата си...

— Жалко все пак, че не е достигнал езерото Лани — рече Семьон. — Но ние трябва да стигнем там — той започна да разглежда картата.

— Да завършим неговия път ли? — полувъпросително рече Тим.

— Защо „неговия“, а не нашия?

— Но нали той е искал да изясни...

— А ти не искаш ли? Или си мислиш „За какво? За да спасим неговата цивилизация? Че нали вече няма какво да се спасява...“?

— Няма какво... — повтори малко объркан Тим, удивен за кой ли път, че Семьон така лесно чете мислите му. После добави: — Това би било най-хубавият му паметник.

Семьон подскочи.

— Паметник? Ти предполагаш, че отиваме да го увенчаем с паметник?

— Че за какво друго?

Семьон изпитателно изглежда Тим.

— Не помниш ли какво пише той: „Безполезни знания няма...“

* * *

Заспаха бързо. Семьон неспокойно се въртеше в съня си и стенеше. Присъни му се, че е заобиколен от белите зверове. Най-големият от тях, водачът, разтвори паст, изпълнена с остри зъби, и изрева:

— Знаеш ли кой съм аз? Аз съм Горкия! Мислиш, че сме изчезнали с хората, а? Не, ние останахме... И ще ви чакаме при езерото.

— Не! — изкрещя Семьон и се събуди.

Стреснатият Тим го гледаше учудено. Семьон смутено сведе поглед.

— Е, щом сме будни, да се стягаме.

Включиха портативните гравитри и полетяха ниско над пътя. На всеки десет километра се свързваха с кораба. Вдясно от тях се извисяваха остри назъбени скали. Вляво пътят беше изровен, полуизгнили дървени стълбове и останки от някогашни огради бяха покрити с лихови храсти. Разузнавачите се спуснаха в долината, гъсто обраснала със същите храсти. Нарядко като малки оазиси се мяркаха горички от млади дървета.

— Май тук няма бели зверове — с подчертана безгрижност рече Тим, — а тъй ми се ще да видя поне един от тях... Дали ще ни провърви?

— Може и да срещнем — насмешливо го утеши Семьон. — Но не е ясно тогава кому ще провърви.

Преминаха веригата от хълмове и зад лъкатушната река се очерта градът. Двамата дълго го разглеждаха с далекогледите си. Струваше им се, че ей сега ще се появят хората. Но градът беше безнадеждно пустинен. Огледът на града не добави нищо към онова, което бяха научили от записките... Те си отдъхнаха в една от къщите. Нищо не беше разбутано, никаква следа от борба. Само дебел слой прах покриваше всичко.

Мислите на Семьон се върнаха към миналото.

„И тогава казах на Евгений:

— В последна сметка ни трябва още една година.

Знаех, не представителят на Президиума на Академията се вслушва в думите ми, че от него зависи финансирането на опитите ни. Но и Евгений го помнеше.

— Нашите опити струваха достатъчно скъпо! Не можем до безкрайност да харчим държавни пари!

— Но това може да излезе още по-скъпо някому — възразих.

Валя ме погледна със съжаление, после презрително извърна гръб.

— Кому? — изсмя се Евгений. — На марсианците ли?...“

Семьон отметна глава, сякаш да отхвърли натрапчивите спомени, и неловко се изправи. Извади картата да се ориентира и рече:

— Ще излетим към езерото Лани. Наблизо е.

Излязоха на улицата, включиха гравитрите и заплуваха в прозрачния въздух, незамърсен от дейността на цивилизацията. Под тях се простираха долини, изцяло обрасли с лихови храсти.

— Белите зверове са изяли дърветата и хората, а тях са ги изяли храстите — пошегува се тъжно Тим.

Семьон рязко извърна глава.

— Ти си прав! И в записките се казва, че те се боят от лиховите храсти. Но в такъв случай би трябвало да намерим тук техните останки. Започват блатата, а както вече разбрахме, храстите растат навсякъде освен в блатата.

Долу се очертаха ливади, вериги от хълмове... После заблестяха заливите на езерото. Съдейки по описанията, не бяха далеч от целта.

Семьон рязко пикира надолу. Тим го последва.

— Погледни! — възкликна Семьон.

Бреговете на овалното езеро бяха осяени със скелети. Стотици скелети в една и съща поза: устремени към езерото, сякаш пригответи се за последен скок...

— Дошли са да умрат там, откъдето са пристигнали — хрипкаво рече Семьон. Той посочи в далечината, където се извисяваше конусът на угаснал вулкан. — Това трябва да е Свещената гора.

Спуснаха се на самия връх и близо до кратера се натъкнаха на метални отпадъци. По конфигурацията им не беше трудно да се види, че някога са били части от сферичен апарат. Семьон извади ножа си и започна да чисти полепналата пръст. Лицето му ставаше все по-мрачно и затворено. Устните му сякаш мълвяха нещо. Тим се опита по движението да долови нещо, но не успя.

А Семьон си спомни устните на Евгений:

„... Те се опънаха в две тънки ивички, капризните гънчици изчезнаха от тях.

— Много неща съм ти прощавал, Семьон, когато си ми се месил — говореше Евгений. — Мислиш; че не съм разбирал защо постъпваш така ли? Не само заради Валя. Ти просто ми завиждаш! Цял живот, от детските години още! Като че ли аз съм крив, че съм се родил различен от тебе.

Той дори не се замисли как ме раняваха тия думи и истината, скрита в тях.

— Но сега ти искаш да попречиш на науката, на която служи
— продължи брат му, — а това няма да позволя!

Аз се извърнах, за да не гледам бледното му негодуващо лице с променените устни, които го правеха почти неузнаваем. И заявих:

— Напускам лабораторията ти. Завинаги. Ще сменя професията си. Ще отлетя. Вече няма да имам нищо общо с твоите опити.

Само за миг срещнах погледа му. Евгений разбра каква болка ми е причинил. Но каза само:

— Прави каквото искаш. Но помни: онова, което остава след нас, е истинската ни цена, нашата същност, това сме самите ние...“

Тим докосна раменете на Семьон, за да му напомни за себе си. Семьон трепна и с мъка произнесе:

— Легендата има право. Това са били действително небесни зверове. И знаеш ли от коя планета?

В очите му се появи лош блясък, който не се понрави на Тим. Той погледна през рамото на другаря си и видя буквите, издълбани върху метала.

— Дявол да го вземе, нима това...

Тим замлъкна, не намирайки нужните думи. Лицето му се изкриви. Пое дълбоко дъх, задушен от обида и злоба, от глупавата безпомощност, от съзнанието, че вече нищо не може да се върне назад, че всичко се е случило вече...

Гласът на Семьон прозвуча рязко:

— Вече можем да сме сигурни, че тук белите зверове практически не съществуват. И да се върнем. Но най-напред искам да предам нещо на кораба.

Той включи предавателя. Там чуха думите му и той разбра, че на кораба са учудени, но ще изпълнят препоръките му. Семьон помоли целия екипаж и подръчните апарати да започнат да събират семена и сок от лихови храсти.

На Тим му се щеше да запита защо им са необходими такива количества, но замълча и започна да помага на Семьон да опаковат скелета на един бял звяр и да го приготвят за транспортиране.

— Челюстите му са също като на белите гризачи — отбеляза Тим. — Само многократно увеличени...

— Нищо чудно — обясни Семьон. — Когато предците им са се намирали в биоспътника, наричали са ги бели мишки.

Той с мъка преглътна. И повтори:

— Да, да, бели лабораторни мишки! Генетиците развъдиха най-чистата порода!

— Нима това е бил онзи биоспътник, който една комета завлече?
— запита Тим. Предпочиташе да не пита, но трябваше да разбере всичко докрай.

— Да. Тя го притегли и го поведе след себе си като конче на юлар... — Семьон облиза пресъхналите си устни.

Тим се чудеше как да успокои другаря си.

— Може би пътуването с кометата е предизвикало мутация...

— Не — отсече Семьон. Той не приемаше милостиня. — Тук е пристигнала чиста порода, самата прословута „ЧП-1“. И с нея е започнало всичко...

Очите му блестяха като две стоманени топчета, отразяващи светлината. Веждите му, застинали в напрежение, бяха като две стрели, вече поставени на опнатата тетива. Тим си припомни, че Семьон си имаше собствен морален кодекс. И един параграф от него гласеше: Не бягай от отговорност. Този кодекс той не натрапваше никому, освен на себе си...

А Семьон си спомни как веднъж Евгений каза:

„Тази порода мишки е добра и затова, че се размножава три пъти по-бързо от другите. По време на полета на спътника ще се сменят поне четиринадесет поколения, всяко от които ще се намира в Космоса три седмици по-малко от предишното. Ще можем много точно да изясним какво означава тази разлика за въздействието на космическото излъчване върху мозъка на животните. Тогава ще мога да отговоря на твоя въпрос за психичните изменения у някои космонавти при далечни рейсове...“ И пак зазвучаха в ушите му последните думи на Евгений: *„Онова, което остане след нас, е нашата истинска цена, нашата същност, това сме самите ние...“*

* * *

Корабът кацна на космодрума на изкуствения спътник. Асансьорът пое металния цилиндър на капсулата в здравите си обятия и го постави на долния етаж. Този път, нарушавайки субординацията, Семьон пръв излезе от капсулата. Поздрави диспечера и го попита:

— Какво става на Земята?

— Нима вече знаете? — удиви се диспечерът. — Как научихте?

— За какво намеквате? — попита астронавтът. — Какво се е случило?

— На Земята са се появили някакви бели зверове — обясни диспечерът. — Разказват, че те...

— Ние донесохме средство против тях — прекъсна го Семьон. — Трябва срочно да го доставим на Земята.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 35,36,37/1983 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.